

Силабус курсу

БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»

Освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівлі та біржова діяльність»

Рік навчання: 1, Семестр: 2

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

д.е.н., проф. Птащенко Олена Валеріївна

Контактна інформація

o.ptashchenko@wunu.edu.ua_ +38 066 302 46 22

Опис дисципліни

Дисципліна «Біржова діяльність» належить до блоку обов'язкових дисциплін циклу професійної підготовки бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціальності 076 «Підприємництво і торгівля».

Метою дисципліни є формування у студентів достатнього рівня компетентностей щодо сутності біржової діяльності, основ її регулювання в Україні, базових засад функціонування біржового ринку, порядку створення бірж, забезпечення пропозиції біржового товару, укладання біржових угод, здійснення біржового котирування цін та забезпечення діяльності товарних, фондових та валютних бірж.

Структура курсу

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Економічна сутність біржі та її види	<i>Засвоїти сутність та еволюцію виникнення і розвитку бірж, функції біржі та класифікацію бірж за рядом критеріїв, характеристики окремих видів бірж.</i>	Опитування, тести
4 / 4	2. Економіко-правові аспекти біржової діяльності	<i>Розуміти сутнісні характеристики біржової діяльності; опанувати базові аспекти та цілі державного регулювання біржової діяльності, зміст нормативно-правового регулювання біржової діяльності в Україні та особливості біржового регулювання в зарубіжних країнах.</i>	Ситуаційні завдання, тести

2 / 2	3. Створення біржі та її структура	<i>Засвоїти організаційно-правові форми діяльності бірж в Україні, діяльність засновників, членів бірж та учасників біржової торгівлі; вивчити установчий договір і статут біржі; види і функції біржових посередників, структуру та органи управління біржі.</i>	Тести, опитування
4 / 4	4. Біржовий товар та біржові угоди	<i>Засвоїти сутність дефініції «біржовий товар», характеристики біржових товарів, особливості основних класів біржових товарів - речові товари, цінні папери, іноземна валюта; опанувати сутність та класифікація біржових угод, порядок їх реєстрації на біржі, основні характеристики та особливості угод з реальним товаром, форвардних та ф'ючерсних угод.</i>	Тести, Ситуаційні завдання
2 / 2	5. Біржове ціноутворення	<i>Засвоїти сутність біржового ціноутворення, способи котирування цін та характеристики методів визначення довідкової ціни; формування біржових котирувань та біржового бюлетеня; опанувати кон'юнктуру біржового ринку, алгоритми відстеження біржової кон'юнктури.</i>	Ситуаційні завдання, тести
2 / 2	6. Організація та технологія біржової торгівлі	<i>Опанувати базові засади організації біржових торгів, типи біржових торгів (простий аукціон, заочний та подвійний аукціон); технологій проведення біржових торгів, правила виставлення і зняття товарів з біржових торгів, процес проведення і завершення торгів.</i>	Ситуаційні завдання, тести
4 / 4	7. Діяльність товарних бірж в Україні	<i>Розуміти нормативно-правові засади діяльності товарних бірж в Україні; функції, права та обов'язки засновників товарних бірж, членів біржі та учасників біржової торгівлі; порядок організації торгів на товарних біржах; порядок діяльності груп контролю та груп спостереження на біржі.</i>	Опитування, аналітичні дослідження
2 / 2	8. Організація діяльності фондових бірж	<i>Засвоїти базові засади функціонування вітчизняного фондового ринку; опанувати сутність діяльності фондових бірж, особливості фінансових інструментів як біржового товару, специфіку торгів на фондових біржах; функціонування фондових бірж в Україні; індекси фондового ринку, їх види та характеристики.</i>	Ситуаційні завдання, аналітичні дослідження
4 / 4	9. Основи функціонування валютної біржі	<i>Опанувати знання щодо функціонування Міжбанківської валютної біржі як учасника валютного ринку України, діяльності засновників та учасників Міжбанківської валютної біржі, організації і технології торгів на біржі.</i>	Тести, опитування

Літературні джерела

Основні

1. Беднарчук М. С., Полікарпов І. С. Біржові товари : підручник. 2-ге вид., стер. Львів : «Магнолія-2006», 2016. 349 с.
2. Біржова справа: підручник /за науковою редакцією докт. екон. наук, проф. О.М. Сохацької. Тернопіль: Видавничо- поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2014. 655с.

3. Бойчик І., Собко О., Спяк Г. Економіка та управління торговим підприємством. Тернопіль, 2021. 280 с.
4. Бойчук Р. М., Гречаник Б. В. Формування інфраструктури інноваційного забезпечення розвитку малого бізнесу. URL: <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file>.
5. Одарченко А.М., Сподар К.В., Лісніченко О.О. Біржова діяльність : опорний конспект лекцій: ХДУХТ, 2017. 217 с.
6. Опціони на біржі. Базова інформація. InvestFuture Опціони на біржі. Базова інформація. InvestFuture. URL: <https://ffin.ua/blog/faq/investytsii/post/shcho-take-option>
7. Приходько Д. О. Основи біржової діяльності : підручник. Х. : ФОП Бровін О.В., 2021. 280 с.
8. Сотник І.М., Таранюк Л.М. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
9. Спяк Г. І., Фастовець М. М. Фінансове забезпечення розвитку підприємництва в Україні: інституційна складова. *Економічний аналіз*. 2019. Том 29. № 4. С. 67-79.
10. Хрущ Н. А., Іжевський П. Г., Безвух С. В. Біржова діяльність. К. : Кондор, 2017. 348 с.
11. Собко О.М., Птащенко О.В., Сохацька О.М., Сохацький О.Ю. Біржова діяльність. Навчальний посібник, Тернопіль, «Осадца», 2024. – 243 с.

Додаткові

1. Chad, P.B., & Petros, C.M. (2019). Governing Digital Trade. *World Trade Rev*, 18, 23–48.
2. Desyatnyuk, O., Krysovatyu, A., Ptashchenko, O. and Kyrylenko, O. (2024). Enhancing financial inclusivity and accessibility of financial services through digital technologies. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. pp. 65-69. ISSN 1804-7890 https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140142/papers/A_13.pdf
3. Desyatnyuk, O., Krysovatyu, A., Ptashchenko, O. and Kyrylenko, O. (2024). Financial Security in the Conditions of Globalization: Strategies and Mechanisms for the Protection of National Interests. *Econ. Aff.*, 69(Special Issue): 261-268, URL: <https://ndpublisher.in/admin/issues/EAv69n1z1.pdf>
4. Krysovatyu, A., Desyatnyuk, O., & Ptashchenko, O. (2024). Digital Innovations and their Ramifications for Financial and State Security. *AFRICAN JOURNAL OF APPLIED RESEARCH*, 10(1), 431–441. <https://doi.org/10.26437/ajar.v10i1.713>, URL: <https://ajaronline.com/index.php/AJAR/article/view/713/441>
5. Господарський Кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144) Зі змінами, остання № 3587-IX від 22.02.2024 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
6. Еш С. М., Гончаренко А. С. Роль фондових бірж у розвитку економіки України. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2020. Т. 26, № 1. С. 63-70.
7. Закон України Про товарні біржі від 10.12.1991 № 1956-XII (Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1587-IX від 30.06.2021; № 3220-IX від 30.06.2023) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>
8. Закон України Про фінансові послуги та фінансові компанії (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2023, № 3-4, ст.10) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
9. Згурська О. М., Сьомкіна Т. В., Гужавіна І. В. Фундаментальні тренди розвитку світової біржової торгівлі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 24. С. 5–9. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.24.5.
10. Крисоватий А. І., Птащенко О. В. Use of digital tools in stock exchange activities Збірник наукових праць за матеріалами VII міжнародної науково-практичної конференції «Обліково-аналітичне та організаційно-економічне забезпечення розвитку регіону» (25 квітня 2024 року, м. Київ). [Електронне видання]. – Київ: [Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля], 2024. – 320 с. (С. 139-142)

11. Кухарець В. В., Булуй О. Г., Левківська Л. М. Тенденції розвитку біржового ринку в умовах глобалізації світової економіки. Ефективна економіка. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8795> (дата звернення: 20.12.2022). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.4.90.
12. Малишко В.М. Виникнення інститутів біржової торгівлі в Україні / В.М. Малишко, І.О. Присяжнюк // Юридичний вісник. – № 1. – С. 116-120.
13. Машлій Г., Сороківська О., Зяйлик М. Стан та тенденції розвитку біржової торгівлі на сучасному етапі. Соціально-економічні проблеми і держава. 2022. Вип. 2 (27). С. 72-84. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2022/22mhbns.pdf>.
14. Науменко Н. С., Хірова В. Ю. Сучасні тренди електронної біржової торгівлі: перспективи та вектори розвитку автоматизації. Причорноморські економічні студії. Випуск № 48. Ч. 1. Одеса: ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», 2019. С. 41-45. URL: http://bses.in.ua/journals/2019/48_1_2019/9.pdf
15. Олена В. Птащенко. Exchange activity: current state and trends. Журнал стратегічних економічних досліджень, № 4(15), 2023. - С. 57-64. <https://econ-vistnyk.knutd.edu.ua/wp-content/uploads/sites/17/2023/12/4-2023-7.pdf>
16. Про державне регулювання ринків капіталів та організованих товарних ринків : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV (в редакції Закону від 19.06.2020 р. № 738-IX). Дата оновлення 30.06.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
17. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV (в редакції Закону від 19.06.2020 р. № 738-IX). Дата оновлення 30.06.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.
18. Птащенко О. В. Ризик-орієнтована система фінансового забезпечення в умовах розвитку інформаційних технологій. Бізнес Інформ. 2021. №11. С. 172–178. https://www.business-inform.net/article/?year=2021&abstract=2021_11_0_172_178
19. Птащенко О., Шевченко І. The stock market in the conditions of the digital economy. Журнал стратегічних економічних досліджень, № 1(18), 2024. - С.108-115 <https://econ-vistnyk.knutd.edu.ua/1-2024/>
20. Птащенко, О., Резнікова, Н., & Іващенко, О. (2023). МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЧНІ АЛЬЯНСИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ І РОЗВИТКУ РИНКУ ДАНИХ. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій, 2(12), 214-227. <https://doi.org/10.32750/2023-0218>
21. Стирський М. В. Макро- та мікроекономічна ефективність фондових бірж України. Економіка та держава. 2020. № 9. С. 38-43.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедайнів і перескладання.** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу декана факультету та поважних причин (наприклад, відсутність через хворобу та наявність відповідної довідки).
- **Політика щодо академічної доброчесності.** Не допускається використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів.
- **Політика щодо відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу декана факультету.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Заліковий модуль 1		Заліковий модуль 2 (тренінг)	Заліковий модуль 3 (залік)	Разом
40 %	40 %	5 %	15%	100 %
Поточне оцінювання. Середнє арифметичне значення отриманих оцінок під час занять	Поточне оцінювання. Середнє арифметичне значення отриманих оцінок під час занять	Оцінка за участь у тренінгу	Самостійна робота. Оцінка за записання тез доповіді по тематиці самостійної роботи	

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом